

Raadsvoorstel

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief op toetreding Gemeente Haarlemmermeer



Datum collegevergadering	14 oktober 2025	Ambtenaar	M Hoekstra
Zaaknummer	2048758	Telefoon	+31255567887
Portefeuillehouder(s)	J. Verwoort	E-mailadres	MHoekstra@Velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief overeenkomstig de wijzigingsregeling.

Samenvatting

De gemeente Velsen neemt samen met de gemeente Haarlem en het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) deel aan de 'Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief' (GR NHA). De gemeente Haarlemmermeer, die momenteel nog archieven heeft ondergebracht bij het Noord-Hollands Archief via een dienstverleningsovereenkomst, heeft in januari de intentie uitgesproken om met ingang van 2026 als deelnemer toe te treden tot de GR-NHA. De huidige GR dient hierop te worden aangepast.

In september hebben de gemeenteraden van Velsen, Haarlem en Haarlemmermeer een zienswijze uitgebracht op het ontwerp van de wijzigingsregeling. Ook het Ministerie van OCW heeft een reactie gegeven. Deze zienswijzen zijn verwerkt in de definitieve versie die ter instemming voorligt. Na instemming door de raden en door het Ministerie, kan de gewijzigde regeling in werking treden en treedt de gemeente Haarlemmermeer toe per 1 januari 2026.

De toetreding door de gemeente Haarlemmermeer loopt niet gelijktijdig met de aangekondigde uittreding door het Rijk, per 1 januari 2027. Deze uittreding is het gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet, medio 2026. Hiertoe zal de GR in 2026 opnieuw worden aangepast.

Inleiding

Het Noord-Hollands Archief (hierna te noemen NHA) is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waarin de gemeente Velsen samen met de gemeente Haarlem en het Rijk (Ministerie van OCW: hierna te noemen OCW) deelneemt. Deze GR voert een wettelijke taak uit en heeft tot doel de

GEMEENTE VELSEN

overgebrachte archieven van de deelnemende partners te beheren en voor het publiek toegankelijk te maken.

De gemeente Haarlemmermeer heeft aangegeven als deelnemer toe te willen treden tot de GR-NHA. Voor deze toetreding moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast.

In september is de ontwerp-GR voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden van Haarlem en Velsen. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad van Haarlemmermeer een zienswijze naar voren gebracht over toetreding. De gemeenteraden hebben alle aangegeven geen wensen of bedenkingen te hebben bij de concept-GR. Ook het ministerie van OCW heeft een zienswijze naar voren gebracht in de vorm van enkele tekstuele voorstellen. Deze zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve voorstel.

Daarmee kan de gewijzigde GR nu ter vaststelling worden voorgelegd aan de gemeenteraden en aan het Ministerie van OCW.



Uittreding OCW en belang van toetreding:

De toetreding door de gemeente Haarlemmermeer is wenselijk om voldoende robuustheid te behouden met de GR-NHA. Door de aangekondigde uittreding door de Minister van OCW, per 1 januari 2027 bestaat de GR na uittreding uit twee gemeenten. Het Ministerie is nu nog de grootste partner in de huidige GR.

Deze kleine omvang brengt risico's met zich mee voor de achterblijvende GR-partners. Zij dragen de bestuurlijke, juridische en financiële verantwoordelijkheden voor de GR.

In 2024 zijn potentiële partners benaderd over toetreding tot de GR. Zij hebben op dit moment nog een dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met het NHA. De gemeente Haarlemmermeer heeft daarop de intentie uitgesproken om toe te treden. Voor Haarlemmermeer zijn financiële afwegingen en verbetering van kwaliteit van dienstverlening redenen om van DVO-partner te wijzigen naar GR-partner.

Meerdere besluitmomenten

Deze wijziging van de GR is één van de vereiste wijzigingen als gevolg van verschillende ontwikkelingen. Aanvankelijk was het plan om in 2024 zowel de vereiste wijzigingen in het kader van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (Wgr) als de wijzigingen als gevolg van de Archiefwet in de GR op te nemen. Echter verliepen de ontwikkelingen niet conform verwachting en zijn we genooddaakt de besluitvorming over de wijzigingen op te knippen in:

- Wijzigingen GR-NHA in het kader van de Wgr 2022 (vastgesteld in uw raad in juni 2024)
- Toetreding gemeente Haarlemmermeer per 1 januari 2026 (voorliggend voorstel)
- Uittreding Rijk en delegatie als gevolg van de Archiefwet 20.. (voorgenomen besluitvorming in 2026)

In 2026 treffen we de voorbereidingen voor de uittreding door het Ministerie. Omdat de consequenties ingrijpend zijn op meerdere onderdelen, zullen we de GR dan meer integraal wijzigen.

Wat verandert nu?

De aangebrachte wijzigingen in de GR richten zich met name op de aspecten die van belang zijn voor de toetreding. Het gaat hierbij om de samenstelling van het algemeen en dagelijks bestuur van de GR en om de stemverhouding.

De betrokken gemeenteraden hebben op respectievelijk 18 september (Haarlem) als 25 september (Velsen en Haarlemmermeer) aangegeven geen wensen of bedenkingen te hebben bij de ontwerpregeling. Vanuit het rijk zijn enkele technische suggesties aangedragen. Deze zijn

GEMEENTE VELSEN

overgenomen in de versie van de gemeenschappelijke regeling die nu voorligt. Gevraagd wordt de raad voor te stellen om toestemming te geven voor het wijzigen daarvan.

Beoogd doel en effect van het besluit

Het tijdig aanpassen van de gemeenschappelijke regeling NHA ten behoeve van toetreding door de gemeente Haarlemmermeer.

Argumenten

1. *Procedure huidige GR-Partners en besluit Haarlemmermeer*

De Wgr 2022 ziet toe op een grotere invloed van de afzonderlijke raden op gemeenschappelijke regelingen als uiting van verbeterde democratische legitimiteit. Dat betekent dat de colleges van B&W ten behoeve van wijzigingen van de GR eerst de ontwerpregeling voor een zienswijze en vervolgens de gewijzigde regeling ter instemming voorleggen aan de gemeenteraden. Dit geldt ook voor toetreding door nieuwe partners.

2. *Aantal besluitmomenten*

Door de verschillende ontwikkelingen rondom de uittreding, de Archiefwet en de Wgr dient de GR in meerdere stappen te worden aangepast. Door het trage verloop van het besluitvormingstraject rondom de Archiefwet zijn we genooddaakt de aanpassingen op afzonderlijke sporen uit te voeren. In 2026 volgt een nieuwe gewijzigde regeling in verband met de nieuwe Archiefwet en daarmee de uittreding door het OCW. Door deze gefaseerde aanpak kunnen toetreding en uittreding zorgvuldig worden geregeld, en blijft de rechtmatigheid van de GR geborgd.

3. *Overgangsjaar*

In aanloop naar de gewijzigde situatie per 2027, geldt 2026 dan ook als een overgangsjaar. In voorbereiding op de uittreding door OCW en potentiële nieuwe toetreders is wel een nieuwe tarifierings- en bekostigingssystematiek opgesteld die ingaat per 2026, maar feitelijk voorzien was na uittreding door OCW. Daarnaast is in 2026 sprake van een bijzondere samenstelling van het Algemeen en Dagelijks bestuur, waarbij we uitgaan van een dagelijks bestuur waarin OCW geen zitting meer heeft.

4. *Wijzigingen GR en gevolgen voor Velsen*

Bestuursstructuur

De belangrijkste wijzigingen in de GR hebben betrekking op de samenstelling van het Algemeen en Dagelijks bestuur en de daaraan gerelateerde stemverhouding.

Het Algemeen bestuur (AB) breidt met de toetreding door Haarlemmermeer uit van zes naar zeven leden. Daarmee wordt de invloed vanuit Velsen relatief gezien iets kleiner, maar de actieve inbreng blijft met één lid vanuit Velsen gelijk.

Het DB voert de dagelijkse bestuursbevoegdheden van het NHA uit op de bij wet aangegeven terreinen (art 33b Wgr). Het DB mag in de nieuwe situatie uit maximaal drie leden bestaan: uit de voorzitter en tenminste twee leden. In de gewijzigde GR is opgenomen dat het AB naast de voorzitter (de burgemeester van de gemeente Haarlem) twee leden in het dagelijks bestuur aanwijst die uit de gemeenten Velsen en Haarlemmermeer afkomstig zijn. Hierdoor zal de minister niet langer in het DB vertegenwoordigd zijn. Voor Velsen blijft de inbreng in het DB gelijk aan de huidige situatie.



GEMEENTE VELSEN

Toetreedplan

De GR wordt gewijzigd wat betreft de door de gemeente Haarlemmermeer in te brengen taakuitvoering, de daarbij behorende bijdrage aan de GR en de wijze van verdeling van de algemene reserve. Afzonderlijk worden in een toetreedplan afspraken gemaakt over de toetreding van Haarlemmermeer, zoals de GR-bijdrage vanaf 2026, het dienstverleningspakket en de verdeling van de reeds opgebouwde algemene reserve.

Tekstuele wijzigingen

Kleine tekstuele correcties zijn doorgevoerd naar aanleiding van opmerkingen van de minister van OCW en als gevolg van wijzigingen in de Wgr. Deze wijzigingen de inhoud van de regeling niet, maar verduidelijken de tekst.

Alle voorgestelde wijzigingen in vergelijking met de huidige GR zijn zichtbaar in de was-woordt lijst, die als bijlage is bijgevoegd. De wijzigingen zijn per artikel toegelicht.



Alternatieven

n.v.t.

Risico's

- Het is van belang dat het NHA voldoende robuust is om de bestuurlijke, juridische en financiële verantwoordelijkheden te kunnen dragen en de risico's te kunnen spreiden. De toetreding door Haarlemmermeer draagt hieraan bij, maar met één nieuwe deelnemer is de toekomstbestendigheid op termijn niet gegarandeerd. Om de risico's op termijn meer te kunnen spreiden, worden om die reden meerdere potentiële deelnemers benaderd.
- De procedure behelst zowel instemming door de betrokken gemeenteraden als een wettelijke voorhangprocedure door het ministerie van OCW. De termijn van deze voorhangprocedure kan verschillen. Indien deze procedure niet voor 1 januari 2026 is afgerond, dan heeft dat gevolgen voor het moment toetreding door Haarlemmermeer. Om dit te voorkomen is hierover vooraf veelvuldig contact met het Ministerie.

Programma

3. Wonen en leven in Velsen

Kader

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief
Archiefwet 20..

Participatie en inspraak

Omdat de voorgenomen wijzigingen technisch van aard zijn is participatie niet aan de orde.

GEMEENTE VELSEN

Financiële consequenties

De aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling heeft voornamelijk geen financiële gevolgen. Wel werkt het NHA per 2026 met een nieuwe bekostigingsmethodiek en wordt nog bepaald hoe in de nieuwe situatie met reservevorming wordt omgegaan. Hierover is uw raad geïnformeerd bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenbegroting van het Noord-Hollands Archief.



Uitvoering van besluit

Na het besluit door de betrokken gemeenteraden volgt bij het Ministerie een voorhangprocedure. Zodra deze procedure is afgerond, is de wijziging van de GR een feit en kan de gemeente Haarlemmermeer per 1 januari 2026 toetreden tot de GR-NHA. De publicatie van de gewijzigde GR gebeurt door de gemeente Haarlem.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

- Raadsbesluit Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief
- Wijzigingsregeling Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief
- Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief (geconsolideerd na wijziging)

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

Was-woordt lijst bij de Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales